

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ObdoK/1/2025
Identifikačné číslo spisu:	8107206540
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8107206540.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu JUDr. Mária Ledinská, so sídlom Kukorelliho 58, Humenné, IČO: 42 235 839, správca konkurznej podstaty úpadcu SALMO-THERM, spoločnosť s ručením obmedzeným v konkurze, so sídlom Hlavné námestie 10, Kežmarok, IČO: 31 670 857, zastúpeného PBLegal Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Poľana 767/1, Humenné, IČO: 54 413 294, proti žalovanému 1/ Slovenský rybársky zväz - Miestna organizácia Kežmarok, so sídlom Hlavné námestie 10, Kežmarok, zastúpenému Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, a žalovanému 2/ SALMOTHERM - Invest, s.r.o., so sídlom 299, Vrbov, IČO: 36 660 639, zastúpenému bodnarlegal s. r. o., so sídlom Žriedlová 3, Košice, IČO: 51 865 459, o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vydanie vecí, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2Cbi/1/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2CoKR/8/2023-983 zo dňa 28. júna 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom (tretím v poradí) č. k. 2Cbi/1/2007-905 zo dňa 20. mája 2021, žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia neúčinnosti právnych úkonov voči konkurzným veriteľom, a to darovacej zmluvy zo dňa 24.07.2006 (ďalej tiež „DZ1“) uzatvorenej medzi úpadcom ako darcom a žalovaným 1/ ako obdarovaným a darovacej zmluvy zo dňa 03.08.2006 (ďalej tiež „DZ2“) uzatvorenej medzi žalovaným 1/ ako darcom a žalovaným 2/ ako obdarovaným, predmetom ktorých boli nehnuteľnosti v nich uvedené, ako aj uloženia povinnosti vydania predmetu darovacích zmlúv do všeobecnej podstaty úpadcu.

3. Žalobca podanú žalobu odôvodnil tým, že na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz, a to uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2K/3/2007-96 zo dňa 07.03.2007, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku SR dňa 12.03.2007. Vklad vlastníckeho práva do príslušného katastra nehnuteľností k darovaným nehnuteľnostiam špecifikovaným v DZ1 bol povolený rozhodnutím č. XXXX/XX zo dňa 26.07.2006 a podľa DZ2 rozhodnutím č. XXXX/XX zo dňa 16.08.2006. Žalobca tvrdil, že prostredníctvom DZ1 došlo k prevodu vlastníckeho práva z úpadcu na jeho jediného spoločníka Slovenský rybársky zväz - Miestna organizácia Kežmarok (žalovaný 1/), pričom ide o neúčinný právny úkon podľa § 58 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZKR“), t. j. o právny úkon bez primeraného protiplnenia. Ďalej žalobca argumentoval, že ide o neúčinný právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s úpadcom, keďže táto spriaznenosť je daná úpravou obsiahnutou v § 9 ods. 1 písm. b) ZKR. V súvislosti s DZ2 žalobca uviedol, že právo odporovať právnomu úkonu možno v súlade s § 62 ods. 2 ZKR uplatniť aj proti terajšiemu vlastníkovi týchto nehnuteľností - SALMOTHERM - Invest, s. r. o. (žalovaný 2/), keďže vlastnícke práva boli ďalej prevedené na túto spriaznenú spoločnosť (§ 62 ods. 2 písm. c) ZKR). Žalobca konkretizoval, že žalovaný 2/ je osobou spriaznenou so žalovaným 1/ ako aj s úpadcom, a to podľa § 9 ods. 1 písm. e) ZKR. V súvislosti s DZ1 žalobca súčasne tvrdil, že ide aj o ukracujúci právny úkon podľa § 60 ods. 1 ZKR, pričom skutočnosť o jeho vykonaní s úmyslom ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, sa pre spriaznenosť účastníkov neúčinných právnych úkonov zo zákona predpokladá (§ 60 ods. 2 ZKR).

4. Súd prvej inštancie, v súlade s predchádzajúcim záväzným právnym názorom Krajského súdu v Prešove, vyjadreným v odvolacom konaní v danej veci v uznesení č. k. 1Cob/8/2009-179 z 12.02.2009 a v uznesení Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoKR/5/2016-590 z 30.06.2016, doplnil dokazovanie a na jeho základe dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané splnenie predpokladov úspešného odporovania právnomu úkonu bez primeraného protiplnenia, ani ukracujúcemu právnomu úkonu. Konštatoval, že po rozhodnutí odvolacieho súdu sa v danej veci objavili nové, dovtedy neznáme skutočnosti, konkretizované v záveroch znaleckého posudku č. 5/2020 zo dňa 10.09.2020 znalca Ing. Mgr. I.S., PhD., vypracovaného na základe novo objavených dokladov v účtovníctve úpadcu, nachádzajúcich sa u žalovaného 1/. Súd prvej inštancie prijal záver, že darovacia zmluva zo dňa 24.07.2006 nebola uzavretá počas úpadku úpadcu a súčasne ani takýto úpadok nespôsobil. V zmysle záverov uvedeného znaleckého posudku nastal úpadok až o niekoľko mesiacov neskôr, a to z iného dôvodu, ktorý s odporovanými darovacími zmluvami (DZ1, DZ2) nesúvisí. Podľa znalca príčinou úpadku bola skutočnosť, že dňa 24.10.2006 došlo k výplate nerozdeleného zisku úpadcu vo výške 1 200 000 Sk. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že uvedené závery znalca neboli nijako relevantne spochybnené žiadnou z procesných strán a zhrnul, že neboli splnené podmienky pre úspešné odporovanie právnomu úkonu. Závery znaleckého posudku vylučujú preukázanie zákonných predpokladov pre odporovanie predmetným právnym úkonom bez primeraného protiplnenia, keďže neboli uskutočnené počas úpadku ani úpadok nespôsobili, pričom obdobný záver sa vzťahuje aj na možnosť odporovať týmto úkonom ako úkonom ukracujúcim, nakoľko nebola naplnená generálna podmienka podľa „§ 57 ods. 6 ZKR“ (pozn. najvyššieho súdu - správne malo byť uvedené § 57 ods. 4 ZKR), teda ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka.

5. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (od 1. júna 2023 funkčne príslušný na konanie o odvolaní v incidenčných sporoch; ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2CoKR/8/2023-983 zo dňa 28. júna 2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že celým vykonaným dokazovaním, tu s dôrazom na závery znaleckého posudku Ing. Mgr. I.S., PhD., žalovaný 2/ preukázal, že úpadca v čase darovania nebol v úpadku a darovanie majetku úpadcom prostredníctvom DZ1 a DZ2 ani úpadok nespôsobil, čo vylučuje splnenie zákonných podmienok pre odporovanie právnomu úkonu bez primeraného protiplnenia podľa § 58 ZKR. Odvolací súd konštatoval, že žalobca neuviedol také argumenty a nepredložil také dôkazy, ktorými by vyvrátil odborné závery uvedeného znaleckého posudku.

7. K odporovaniu ukracujúcemu právnomu úkonu podľa § 60 ZKR odvolací súd v zhode so závermi súdu prvej inštancie konštatoval, že nebolo preukázané, že v čase uskutočnenia napádaného právneho úkonu mali prihlásení konkurzní veritelia pohľadávku voči dlžníkovi, a teda nebolo možné dospieť ani k záveru, že darovacia zmluva zo dňa 24.07.2006 ukracuje uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok veriteľov dlžníka.

8. Odvolací súd uviedol (ods. 25 odôvodnenia), že pokiaľ ide o otázku ukrátenia veriteľa, už súd prvej inštancie dôvodil, že z návrhu na vyhlásenie konkurzu vyplývala existencia peňažných záväzkov úpadcu voči dvom veriteľom (UNIQUA poisťovňa, a.s. Bratislava, Slovenský rybársky zväz, miestna organizácia Kežmarok), ktorí si však svoje pohľadávky do konkurzu neprihlásili. Z konkurzného spisu zároveň vyplývalo, že prihlásené boli len pohľadávky pôvodných veriteľov K. a P. T. zo zmluvy o sprostredkovaní a provízií z 27.8.2004, ktoré boli pôvodnými veriteľmi postúpené (rozdelené) na ďalšie (v rozhodnutí konkretizované) subjekty. Tieto pohľadávky však úpadca z dôvodu ich spornosti nemal ku dňu uzavretia DZ1 a DZ2 zahrnuté do svojho účtovníctva. Žalovaný 1/ existenciu týchto pohľadávok spochybňoval a poukazoval na (nižšie uvedené) právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých bolo vyslovené, že zo sprostredkovateľskej zmluvy z 27.8.2004 nárok na províziu nevznikol. Podľa odvolacieho súdu pritom súd prvej inštancie pre účely daného konania (o odporovaní právnym úkonom) správne vychádzal z výroku rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/84/2008 - 103 zo dňa 30.1.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/120/2009 - 154 zo dňa 19.8.2009, ktorý bol podrobený aj dovolaciemu prieskumu, a to rozhodnutím č. k. 3Cdo/70/2010 - 199 zo dňa 22.11.2010, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných (K. T., P. T.) odmietol. Z uvedených rozhodnutí je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že „zo sprostredkovateľskej zmluvy z 27.08.2004 uzatvorenej medzi úpadcom na jednej strane a K. a P. T. na druhej strane, nárok na províziu nevznikol“. Keďže v konaní nebolo preukázané, že v čase uskutočnenia napádaného právneho úkonu mali prihlásení veritelia pohľadávku voči dlžníkovi, nemožno takémuto právnomu úkonu úspešne odporovať. Nemožno ukrátiť uspokojenie pohľadávky, ktorá vôbec nevznikla. Odvolací súd preto dospel k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá z dôvodu, že žalobca v konaní nepreukázal, že napádané právne úkony sú odporovateľnými právnymi úkonmi podľa § 58 ZKR, resp. § 60 ZKR.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) v zákonnej lehote dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil výlučne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“). Navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Dovolateľ uviedol, že závery odvolacieho súdu sú „nesprávne, nezákonné a dôvody potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie neobsahujú zásadné vysvetlenia. Právne závery odvolacieho súdu sú v nesúlade so skutkovými zisteniami, pretože z nich nevyplyvajú“.

11. K namietanej vade podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ konkretizoval, že podľa neho v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená právna otázka: „či sa súd v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vydanie vecí podľa § 58 a § 60 ZKR môže odvolávať na právoplatné rozhodnutie všeobecných súdov vydaných až po začatí konkurzného konania, o neexistencii právneho dôvodu pohľadávky veriteľa, resp. o neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa pohľadávka veriteľa odvodzuje, ak táto pohľadávka nebola správcom v konkurznom konaní popretá a teda bola zo zákona zistená.“

12. V súvislosti s položenou právnou otázkou dôvodil (časť III dovolania), že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí odkazuje na skutkové zistenia uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré podľa dovolateľa nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a ktoré viedli k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a mali tak za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia. Výtkol odvolaciemu súdu, že odkazuje na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý nepovažoval žalobcom navrhnuté a súdom už vykonané dôkazy za dostatočné pre preukázanie skutočností rozhodných pre

vyslovenie neúčinnosti napadnutých právnych úkonov s tým, že dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Zdôraznil, že v prípade odporovania podľa § 60 ods. 2 ZKR je správca povinný preukázať iba to, že žalobu podal včas a že právny úkon ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka (úpadcu), t.j., že pohľadávku niektorého z prihlásených konkurzných veriteľov nebude možné v dôsledku právneho úkonu dlžníka, ktorým došlo k zmenšeniu úpadcovho majetku, uspokojiť vôbec, resp. v prihlásenom rozsahu. V prípade spriaznených osôb ZKR stanovuje vyvrátiteľnú právnu domnienku existencie úmyslu dlžníka ukrátiť uspokojenie prihlásenej pohľadávky veriteľa a vedomosti spriaznenej osoby o tomto úmysle, preto dôkazné bremeno opaku zaťažuje spriaznenú osobu.

13. Dovolateľ nesúhlasil so závermi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie, podľa ktorých „úpadca o uvedených a podľa jeho názoru neexistujúcich pohľadávkach neúčtoval v čase vykonania odporovaných úkonov, a teda objektívne ich ani nemohol nijakým spôsobom ukrátiť“. Spochybnil tiež správnosť, resp. nepravdivosť záverov súdu prvej inštancie o nesplnení podmienok odporovateľnosti podľa § 60 ods. 2 ZKR, pokiaľ sa opierali o rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 1C/84/2008 zo dňa 30.01.2009, keďže z „uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cbi/1/2007-525“ vyplývalo, že dlžník (úpadca) mal viacerých veriteľov, ktorých sám uviedol vo svojom (dlžníckom) návrhu na vyhlásenie konkurzu (UNQUA poisťovňa a.s. Bratislava a Slovenský rybársky zväz, miestna organizácia Kežmarok). O tom, že dlžník nebol schopný plniť svoje záväzky, svedčí podľa dovolateľa aj to, že tieto záväzky za neho zaplatil iný subjekt (žalovaný 2/).

14. Dovolateľ ďalej namietol znenie výroku „že zo sprostredkovateľskej zmluvy zo dňa 27.08.2004 uzavretej medzi úpadcom na jednej strane a a T. ako veriteľmi na druhej strane nárok na províziu nevznikol“ v rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5CoKR/120/2009-154 zo dňa 19.08.2009, na ktorý „sa odvolával“ odvolací súd v napadnutom rozhodnutí (ods. 26), vzhľadom na výrok rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/84/2008-103 zo dňa 30.01.2009, ktorý dovolateľ označil za „nejasný, neurčitý, nezrozumiteľný a z týchto dôvodov nevykonateľný“. Toto rozhodnutie podľa dovolateľa navyše vydal vecne a miestne nepríslušný súd, na strane žalobcu chýbala aktívna vecná legitimácia a na strane žalovaných pasívna vecná legitimácia. S poukazom na § 32 ods. 3, 4 ZKR v príslušnom znení dovolateľ uviedol svoj názor, že (márnym) uplynutím lehoty na popieranie pohľadávok správcom už nebolo možné prihlásenú pohľadávku veriteľa nijakým spôsobom napadnúť ani spochybniť. Preto sa (následne) nebolo možné žalobou podanou na všeobecnom súde domáhať určenia neexistencie právneho dôvodu takejto pohľadávky, či neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa takáto pohľadávka odvodzuje.

15. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nepopretie prihlásenej pohľadávky správcom konkurznej podstaty neznamená autoritatívne potvrdenie existencie prihláseného práva, nakoľko uvedené patrí do výlučnej právomoci súdu. Ďalej uviedol, že konajúci súd síce nie je rozhodnutím o prejudiciálnej otázke viazaný, avšak na právny názor vyjadrený v inom rozhodnutí iného orgánu verejnej moci vrátane súdu prihliadať má, pričom sa so závermi vyjadrenými v danom rozhodnutí musí vysporiadať, čo v tomto prípade dodržané bolo.

16. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu namietal najmä nesplnenie podmienok prípustnosti podaného dovolania podľa § 432 ods. 2 CSP, čo predstavuje dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Uviedol, že od vyriešenia dovolateľom formulovanej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom dovolateľ skutočností namietaných v dovolaní nerozporoval v podanom odvolaní, a teda dovolateľom položená otázka ani nebola predmetom právneho posúdenia veci v odvolacom konaní. Konštatoval, že v súvisiacom konaní pred Okresným súdom Spišská Nová Ves sp. zn. 1C/84/2008 bol aj dovolateľ sporovou stranou, čiže predmetný rozsudok je pre neho záväzný (§ 228 ods. 1 CSP), na čo musí prihliadať aj súd konajúci v tu posudzovanom konaní, v opačnom prípade by došlo k popretiu záväznosti súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal aj na doktrínu, vyjadrenú v recentnej komentárovej odbornej literatúre (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 914), podľa ktorej „materiálna stránka právoplatnosti súdnych rozhodnutí sa prejavuje jednak ako záväznosť rozhodnutia pre definovaný okruh subjektov (tzv. pozitívna stránka materiálnej právoplatnosti

rozhodnutia), a jednak ako nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia (negatívna stránka materiálnej právoplatnosti). Pozitívnu stránku materiálnej právoplatnosti rozhodnutia, teda okruh jeho subjektívnej záväznosti normuje § 228 CSP, a negatívna stránka materiálnej právoplatnosti sa prejavuje v kruciálnej otázke prekážky právoplatne rozsúdenej veci (§ 230 CSP)“. Uviedol tiež, že dovolateľ namietal aj skutkové závery súdov, čo netvorí spôsobilý predmet prieskumu v dovolacom konaní. Takým je podľa žalovaného 2/ aj záver o neexistencii pohľadávok veriteľov, ktoré mali byť ukrátené žalobou odporovanými právnymi úkonmi.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

K právnej úprave prípustnosti dovolania.

18. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti určitému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

19. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmatocnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

20. V danom prípade dovolateľ podané dovolanie vymedzil výslovne dôvodmi viažucimi sa na úpravu obsiahnutú v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

K prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 421 ods. písm. b) CSP.

21. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

22. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

24. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

25. Podľa § 435 CSP, v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

26. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

27. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.2.2010).

28. Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. „Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok*. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1606).

29. Dovolať v dovolaní výslovne vytkol dovolaciemu súdu, že „vo svojom rozhodnutí odkazuje na skutkové zistenia nachádzajúce sa v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a ktoré viedli súd k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, a tak mali za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia ... Právne závery súdu sú v nesúlade so skutkovými zisteniami, pretože z nich nevypývajú“.

30. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd konštatuje, že vo vzťahu k dovolacím námietkam viazucim sa ku skutkovému stavu zistenému súdom prvej inštancie, z ktorého v zmysle § 383 CSP pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd a ktorý dovolateľ považoval za nesprávny, neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo väzbe na § 432 ods. 1 a 2 CSP. Dovolať v tejto časti dovolania v podstate tvrdil, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to z hľadiska nesprávneho záveru o neunesení dôkazného bremena na strane žalobcu. Zdôraznil, že v zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (3Obdo/59/2018, 4Obdo/52/2021) „na úspešné ubránenie sa odporovacej žalobe zaťažuje dôkazné bremeno spriaznenú osobu, aby hodnoverným spôsobom preukázala, že úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka nemohla rozpoznať ani pri vynaložení náležitej starostlivosti“. Podľa názoru dovolateľa v danom prípade postačovalo, že v zmysle § 60 ods. 2 ZKR dostatočne preukázal, že odporovaný právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie pohľadávok prihlásených veriteľov, nakoľko po darovaní majetku osobe spriaznenej s úpadcom došlo k prevodu celého nehnuteľného majetku úpadcu, a teda v dôsledku tohto odporovateľného právneho úkonu bez protiplnenia nebude možné uspokojiť prihlásené pohľadávky veriteľov ani len sčasti.

31. V tejto časti však dovolateľ neformuloval žiadnu právnu otázku týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia a jeho námietky vo svojej podstate predstavujú polemiku a vyjadrenú nespokojnosť so skutkovými zisteniami a závermi, z ktorých oba súdy nižších inštancií vychádzali pri rozhodnutí o

zamietnutí žaloby z dôvodu jej nedôvodnosti. Nie je úlohou dovolacieho súdu hádať, ktorú právnu otázku v zmysle kritérií podľa § 421 ods. 1 CSP mal dovolateľ na mysli v súvislosti s napádaným hodnotením dôkazného bremena strán. Právnu otázkou by pritom mohla byť len otázka, na koho strane dôkazné bremeno spočíva, čo však v danom prípade netvorilo kľúčovú otázku, ktorú by odvolací súd riešil a od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Samotný záver o unesení alebo neunesení dôkazného bremena z hľadiska preukázania tvrdení žalobcu (procesný útok) alebo tvrdení protistrany (procesná obrana) má charakter skutkovej otázky („čo je“ - quaestio facti) a nie právnej otázky („čo má byť“ - quaestio iuris). V danom prípade, podľa obsahu dovolania a dovolacej argumentácie teda dovolací súd uzavrel, že v tejto časti nejde o dôvody nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o v dovolacom konaní neprípustné napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu.

32. Dovolací súd ďalej uvádza, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku, ktorá je pre konanie kľúčová, a ktorá doposiaľ nebola predmetom posúdenia zo strany dovolacieho súdu a b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

33. Dovolateľ v zmysle ním vymedzeného dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, za právnu otázku od ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, označil otázku: „či sa súd v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vydanie vecí podľa § 58 a § 60 ZKR môže odvolávať na právoplatné rozhodnutie všeobecných súdov vydaných až po začatí konkurzného konania, o neexistencii právneho dôvodu pohľadávky veriteľa, resp. o neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa pohľadávka veriteľa odvodzuje, ak táto pohľadávka nebola správcom v konkurznom konaní popretá a teda bola zo zákona zistená.“

34. Namietané nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ videl v tom, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá, pričom sa pri zodpovedaní splnenia podmienky v zmysle § 60 ZKR - ukrátenia čo i len jednej existujúcej riadne prihlásenej pohľadávky konkurzného veriteľa, prejudiciálne opierať o právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/84/2008-103 zo dňa 30.01.2009, ktorým tento súd určil, že právo veriteľa na provízie nevzniklo (prihlásená pohľadávka neexistuje). Podľa dovolateľa tak odvolací súd rozhodol v rozpore so ZKR, keďže „právo popierať prihlásenie pohľadávky mal v zmysle § 32 ods. 3, 4 ZKR v tom čase len správca konkurznej podstaty, pričom tak mohol urobiť len do 30 dní od uplynutia lehoty na prihlasovanie pohľadávok stanovenej v § 28 ods. 5 ZKR. ... Uplynutím lehoty na popieranie pohľadávok už nie je podľa názoru žalobcu možné prihlásenú pohľadávku, ktorá nebola správcom popretá, nijakým spôsobom napadnúť, ani spochybníť. Nie je preto možné úspešne sa domáhať žalobou podanou na všeobecnom súde určenia neexistencie právneho dôvodu takejto pohľadávky, či neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa takáto pohľadávka odvodzuje.“

35. Dovolací súd konštatuje, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

36. K vyššie uvedenej otázke formulovanej dovolateľom prijal dovolací súd záver, že ani vo vzťahu k nej neboli splnené všetky zákonné podmienky predpísané pre prípustné dovolanie, teda podané z prípustných dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo väzbe na § 432 ods. 1 a 2 CSP. Položená otázka je síce otázkou právnou, pričom dovolateľ v súvislosti s ňou uviedol vlastný náhľad na jej

riešenie, avšak náležite neodôvodnil, v čom má spočívať nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom z hľadiska konkrétnej právnej úpravy, s ktorou by bolo odvolacie rozhodnutie v nesúlade. Primárny dôvod neprípustnosti dovolania v súvislosti s touto otázkou však spočíva v tom, že netvorila predmet odvolania podaného žalobcom, odvolací súd ju preto neposudzoval a na jej vyriešení kľúčovo nezáviselo rozhodnutie vo veci samej.

37. Z odvolania proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/1/2007-905 zo dňa 20. mája 2021 vyplýva, že žalobca (správca JUDr. Vladimír Šatník) ho podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, pričom namietol len to, že a) znalecký posudok č. 5/2020 zo dňa 10.09.2020 vypracovaný znalcom Ing. I.S., PhD., „sám osebe nemôže byť jediným dôvodom preukazujúcim ... že odporované právne úkony neboli urobené počas úpadku úpadcu a súčasne ani takýto úpadok nespôsobili“, b) „v dôsledku odporovaných úkonov došlo minimálne k ukráteniu uspokojenia pohľadávok tých veriteľov, ktorých pohľadávky boli správcom zistené v konkurze“ a c) „majetok dlžníka k 31.12.2006 predstavoval hodnotu vo výške 17 488,60 Sk a jeho záväzky predstavovali hodnotu vo výške 173 549,- Sk. Z týchto údajov je zrejmé, že dlžník bol k 31.12.2006 v úpadku aj z dôvodu jeho predĺženia“. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu v rámci danom uvedenými odvolacími dôvodmi teda právne neposudzoval a neriešil, „či sa súd v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vydanie vecí podľa § 58 a § 60 ZKR môže odvolávať na právoplatné rozhodnutie všeobecných súdov vydaných až po začatí konkurzného konania, o neexistencii právneho dôvodu pohľadávky veriteľa, resp. o neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa pohľadávka veriteľa odvodzuje, ak táto pohľadávka nebola správcom v konkurznom konaní popretá a teda bola zo zákona zistená.“ Dovolateľ pritom v súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci v dovolaní (oproti odvolacím dôvodom) novo argumentoval, že v prípade, keď prihlásená pohľadávka v rámci konkurzného konania nie je správcom konkurznej podstaty úpadcu popretá do uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok, tak takáto pohľadávka sa v rozsahu, v akom nebola popretá, stáva zo zákona (§ 32 ods. 4 ZKR) pohľadávkou zistenou, v dôsledku čoho sa v ďalšom priebehu konkurzného konania na takúto pohľadávkou hľadá ako na nespornú. Podľa názoru dovolateľa nemožno takúto pohľadávkou následne žiadnym spôsobom spochybniť ani napadnúť, a preto nie je možné sa úspešne domáhať žalobou určenia neexistencie právneho dôvodu takejto pohľadávky, resp. určenia neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa predmetná pohľadávka odvodzuje.

38. Porovnaním obsahu odvolania a dovolania je teda zrejmé, že dovolateľ (správkyňa JUDr. Mária Ledinská) položil v dovolaní novú právnu otázku, odôvodnenú novou argumentáciou, ktorú v odvolaní vôbec nepoužil. Dovolací súd má za to, že tak ako bola otázka žalobcom formulovaná a odôvodnená z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia veci, táto nebola predmetom posudzovania, či riešenia v konaní pred odvolacím súdom. Dovolacia otázka je taktiež nedostatočná, keďže neidentifikuje konkrétny právny záver odvolacieho súdu, ktorý by bol nesprávny, ani neformuluje spor o právne účinky jednotlivých inštitútov (nepopretie pohľadávky správcom versus následný právoplatný rozsudok o jej neexistencii). V skutočnosti je jadrom dovolania polemika so skutkovými závermi o neexistencii pohľadávky a snaha postaviť procesný účinok nepopretia pohľadávky nad účinky právoplatného rozsudku o jej neexistencii, bez toho, aby bola preukázaná existencia právnej normy, ktorá by takúto nadradenosť zakladala, pričom v tomto smere dovolateľ neuviedol žiadnu relevantnú právnu argumentáciu vyžadovanú úpravou v § 432 ods. 2 CSP.

39. Na vyššie uvedenom konštatovaní teda nič nemení to, že odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní ukrátenia niektorého z veriteľov úpadcu (§ 57 ods. 4, § 60 ods. 1 ZKR) v čase, keď dlžník urobil napadnutý právny úkon, resp. keď tento úkon nadobudol účinnosť. Ani to, že sa odvolací súd vyjadril k správnosti postupu súdu prvej inštancie, ktorý prihliadol na právoplatné rozhodnutia súdov v civilnom sporovom konaní k prejudiciálnej otázke skutočnej existencie pohľadávky veriteľa prihlásenej do konkurzu, za situácie jej predchádzajúceho nepopretia správcom v konkurznom konaní, neznamená prípustnosť dovolateľom položennej otázky. Relevantné totiž bolo to, že ako už bolo vysvetlené vyššie, predmetná dovolacia otázka nebola žalobcom nastolená ako odvolací dôvod, a teda nemohla byť ani tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej kľúčovo záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolací súd preto uzavrel, že ide o novú argumentáciu žalobcu, uplatnenú až v rámci dovolacieho konania a súčasne, že dovolacia otázka nespĺňa kritériá prípustnosti z

hľadiska kritérií vymedzenia dovolacích dôvodov spôsobom v zmysle § 432 ods. 2 CSP.

40. Dovolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ odvolací súd, vzhľadom na viazanosť dôvodmi odvolania, kľúčovo právne vôbec neriešil otázku nastolenú dovolateľom, potom ju novo (prvýkrát) nemôže namiesto odvolacieho súdu riešiť dovolací súd.

41. Dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci musí mať určitú kvalitu, a to v tom, že musí zodpovedať náležitostiam podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. Uplatnenie dovolacích dôvodov je plne v dispozícii strán konania, pričom zákon kladie na ich vymedzenie prísne kvalitatívne nároky (§ 431 ods. 2, § 432 ods. 2, § 433 CSP). Nesprávne právne posúdenie môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

42. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmá), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

43. Je možné zhrnúť, že pokiaľ dovolateľ svoj procesný útok k uplatnenému nároku, ktorému súdmi nižších inštancií nebolo vyhovené, novo rozšíril až v dovolaní o námietky týkajúce sa právneho posúdenia otázky „či sa súd v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vydanie vecí podľa § 58 a § 60 ZKR môže odvolávať na právoplatné rozhodnutie všeobecných súdov vydaných až po začatí konkurzného konania, o neexistencii právneho dôvodu pohľadávky veriteľa, resp. o neplatnosti právneho úkonu, z ktorého sa pohľadávka veriteľa odvodzuje, ak táto pohľadávka nebola správcom v konkurznom konaní popretá a teda bola zo zákona zistená“, tak ide o nové námietky, z hľadiska dovolacieho prieskumu neprípustné. Podľa dovolacieho súdu je opodstatnené v tomto prípade poukázať aj na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, platnú tak v rovine procesnoprávnej ako aj z hľadiska uplatňovaných nárokov strany vyplývajúcich z hmotného práva. Pokiaľ žalobca neskoncentroval prostriedky svojho procesného útoku zákonom predpísaným spôsobom do štádia konania pred súdmi nižších inštancií, toto nemôže byť (novo) nahradené až v dovolacom konaní vecno-právnym prieskumom a rozhodnutím dovolacieho súdu o otázkach, ktoré neboli posudzované odvolacím súdom.

44. Dovolací súd dodáva, že podstatným pre zamietnutie žaloby ako nedôvodnej bol záver súdu prvej inštancie, potvrdený napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu, že v rozhodnom čase žalobou správcu napadnuté právne úkony úpadcu „neboli uskutočnené počas úpadku ani úpadok nespôsobili“ (§ 58 ZKR) a tiež, že „úpadca v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu účtoval len o peňažných záväzkoch voči dvom veriteľom, pričom žiaden z týchto veriteľov si v konkurznom konaní úpadcu neprihlásil žiadnu z predmetných pohľadávok, a teda ani nemajú postavenie účastníka tohto konkurzného konania“ (§ 57 ods. 4, § 60 ZKR). Dovolací súd len spresňuje, že tu nešlo o veriteľov D. Klimu a L. Klimu.

45. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd poukazuje na to, že v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a

preto skutkovým podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu môžu byť len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré strany uviedli v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, a to v takom rozsahu, ako sú uvedené v súdnom spise alebo v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1413). Uvedená úprava vychádza zo zásady, že istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Výnimkou je uplatnenie skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

46. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

47. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že dovolateľ formulovaním dovolacej otázky a k nej prislúchajúcej argumentácie uvedenej v odôvodnení dovolania v podstate žiada aj to, aby vo vzťahu k predmetnému konaniu o odporovaní právnym úkonom dovolací súd (novo) vo veci prehodnotil akceptáciu právoplatných rozhodnutí súdov (rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/84/2008 - 103 zo dňa 30.1.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/120/2009 - 154 zo dňa 19.8.2009) k prejudiciálnej otázke existencie pohľadávky úpadcovho veriteľa (pôvodne K. T. a P. T. zo zmluvy o sprostredkovaní), o ktorej žalobca tvrdí, že bola odporovanými úkonmi ukrátená. Taktiež žiada, aby sa vo veci sp. zn. 1C/84/2008 vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves dovolací súd (opätovne) zaoberal jeho výhradami voči údajnej nejasnosti, neurčitosti, nezrozumiteľnosti a nevykonateľnosti (výroku) uvedených rozhodnutí, ako aj voči chýbajúcej vecnej legitímácii subjektov na oboch sporových stranách, a tiež, že podľa dovolateľa mal rozhodovať „vecne a miestne nepríslušný súd“. V tejto súvislosti však dovolací súd upriamuje pozornosť dovolateľa na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 70/2020 zo dňa 22.11.2010, ktorým bolo odmietnuté dovolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/120/2009 - 154 zo dňa 19.8.2009. Žalovaným účastníkom uvedeného dovolacieho konania pritom bol (okrem dovolateľov 1/ K. T. a 2/ P. T.) aj JUDr. Vladimír Šatník, správca úpadcu SALMO-THERM, spoločnosť s ručením obmedzeným v konkurze, so sídlom Hlavné námestie 10, Kežmarok, IČO: 31 670 857, ako žalovaný 3/, pričom žalobcom bol SALMOTHERM - Invest, s.r.o., so sídlom 299, Vrbov, IČO: 36 660 639 (tu žalovaný 3/). Najvyšší súd v uvedenom uznesení posudzoval viaceré námietky - 1/ posúdenie sprostredkovateľskej zmluvy podľa ustanovení Občianskeho (nie Obchodného) zákonníka, 2/ neurčitosť, nezrozumiteľnosť a zmätornosť žalobného petitu, 3/ aktívnu legitímáciu žalobcu, 4/ pasívnu legitímáciu žalovaných, 5/ vecnú a miestnu nepríslušnosť súdu prvého stupňa, 6/ nedostatočné zistenie skutkového stavu súdom prvého stupňa, 7/ existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu, 8/ „že o pravosti a existencii pohľadávky, ktorá je predmetom sporu, bolo už právoplatne rozhodnuté na inom súde,“ 9/ zaujatosť súdu a samotný priebeh pojednávania, 10/ premĺčanie práva zo sprostredkovateľskej zmluvy. Je zrejmé, že v bodoch 2, 3, 4 a 8 ide o obdobné námietky ako vzniesol žalujúci správca v tu preskúmanej veci (sp. zn. 5ObdoK/1/2025) vo vzťahu k akceptácii súdmi nižších inštancií rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/84/2008 - 103 zo dňa 30.1.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/120/2009 - 154 z 19.8.2009, o neexistencii pohľadávky, ktorá mala byť podľa žalobcu predmetom ukrátenia.

48. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 3Cdo 70/2020 okrem iného konštatoval, že: „(v) zmysle § 32 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii súd (v rámci konaní o incidenčných žalobách, ktoré však nie sú konkurznými konaniami) rozhoduje len o určení oprávnenosti správcom popretých pohľadávok, pričom právoplatnosťou rozhodnutia sa pohľadávka (v súdom určenom rozsahu) považuje za zistenú (pravú, uznanú). O nepopretých pohľadávkach konkurzný súd nerozhoduje. Keďže predmetná pohľadávka v konkurznom konaní popretá nebola (porovnaj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa), nemohlo o nej byť ani rozhodnuté. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je preto namietaná bezdôvodne“. Ďalej uviedol, že: „(v) danom prípade je však nedostatok

príslušnosti súdu namietaný neopodstatnene. Věcná príslušnosť súdu prvého stupňa by nebola sporná ani vtedy, ak by tvrdenie dovolateľov, že spor je vyvolaný konkurzom, bolo oprávnené, pretože na konanie v prvom stupni je zásadne príslušný okresný súd (§ 9 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť, nemožno súhlasiť s tvrdením dovolateľov, že je daná (miestna) príslušnosť konkurzného súdu, pretože „samotný žalobca v žalobe uviedol, že ide o spor vyvolaný konkurzom“. Z obsahu žaloby totiž vyplýva, že žalobcu k jej podaniu nevedlo vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, ale konanie o určenie neúčinnosti právnych úkonov, ktorými žalobca nadobudol majetok úpadcu (vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2 Cbi 1/2007). Dovolací súd poznamenáva, že samotné vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu nijako neovplyvnilo právne postavenie žalobcu, preto by k podaniu žaloby ani nemal dôvod. Až začatím konania sp. zn. 2 Cbi 1/2007 sa stalo neistým právne postavenie žalobcu vo vzťahu k jeho majetku, čím vznikol naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby, ktorá bola predmetom konania“.

49. Zo záverov uvedených v uznesení sp. zn. 3Cdo 70/2020 teda vyplýva, že najvyšší súd za daných okolností vo veci považoval za právne možné (dovolené) podanie určovacej žaloby o neexistencii prihlásenej pohľadávky konkurzného veriteľa po márnom uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok správcom konkurznej podstaty, pričom za nedôvodnú (nesprávnu) považoval premisu dovolateľov (konkurzných veriteľov D. T., L. T.), podľa ktorej nepopretie prihlásenej pohľadávky správcom má predstavovať pre následnú určovaciu žalobu také účinky, ako prekážka veci rozsúdenej (res iudicata). Inak povedané, z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že procesné „zistenie“ prihlásenej pohľadávky v konkurznom konaní nemôže preklenúť jej hmotnoprávnu neexistenciu potvrdenú právoplatným rozsudkom. A teda, že nepopretie pohľadávky správcom v konkurznom konaní a jej zistenie podľa § 32 ZKR nemá taký účinok, ktorý bráni súdu v konaní podľa § 58 a § 60 ZKR vychádzať z právoplatného rozsudku všeobecného súdu o tom, že pohľadávka nevznikla.

50. Dovolací súd nemá v danom prípade žiadny priestor ani dôvod na vlastné prehodnocovanie vyššie uvedených záverov vyplývajúcich z uznesenia sp. zn. 3Cdo 70/2020. Preto len na okraj, za účelom odstránenia akýchkoľvek pochybností dodáva, že aj podľa rešpektovanej komentárovej literatúry (Ďurica, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 313 a nasl.) sa zistenie pohľadávky v konkurznom konaní považuje za procesný inštitút konkurzného práva. Ak pohľadávka nebola v zákonnej lehote popretá, považuje sa za zistenú. Tento účinok však pôsobí v rámci konkurzného konania a slúži na stabilizáciu okruhu veriteľov a rozsahu ich uspokojenia. Nepredstavuje autoritatívne konštatovanie existencie hmotného práva v zmysle materiálnej právoplatnosti. Správca konkurznej podstaty nerozhoduje o existencii práva s účinkami res iudicata. Jeho nepopretie pohľadávky nezakladá konštitutívny účinok vzniku nároku ani nezakladá prekážku, ktorá by vylučovala, aby všeobecný súd autoritatívne rozhodol o tom, že nárok nikdy nevznikol. Zistenie pohľadávky je procesným dôsledkom pasivity oprávnených subjektov v zákonom stanovenej lehote, nie rozhodnutím o existencii práva. Nejde o rozhodnutie orgánu verejnej moci o hmotnoprávnom nároku a nemá účinky materiálnej právoplatnosti. Naopak, rozsudok všeobecného súdu o určení, že nárok nevznikol, je deklaratórnym rozhodnutím o hmotnoprávnom vzťahu. Deklaratórny rozsudok nepotvrďuje nový právny stav, ale autoritatívne konštatuje, že právny vzťah nikdy nevznikol. Jeho účinky pôsobia medzi účastníkmi záväzne a súd, ktorý rozhoduje o inej veci, je povinný z takéhoto právoplatného vyriešenia predbežnej otázky vychádzať. Nejde tu o prekážku rei iudicatae v zmysle zákazu znovuprejednávania tej istej veci, ale o záväznosť právoplatne vyriešenej otázky ako prejudiciálneho základu ďalšieho rozhodovania. Rozsudok o neexistencii nároku je meritórnym rozhodnutím o existencii hmotnoprávneho vzťahu a má účinky materiálnej právoplatnosti (res iudicata) vo vzťahu k tejto otázke medzi účastníkmi (resp. ich právnymi nástupcami). To znamená, že otázka, či nárok vznikol, už nemôže byť medzi nimi znovu autoritatívne riešená inak. V odporovacom konaní síce nejde o tú istú vec v procesnom zmysle, a preto nejde o prekážku konania, avšak účinok res iudicata sa prejavuje ako záväznosť prejudiciálne vyriešenej otázky existencie pohľadávky. Súd rozhodujúci o odporovateľnosti nemôže vychádzať z opačného záveru, než že pohľadávka nevznikla.

51. Z už uvedeného teda vyplýva, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) v danej veci nepostupoval contra legem, keď z právoplatného rozsudku deklarujúceho neexistenciu

záväzku úpadcu vyvodil, že v čase uskutočnenia napádaného právneho úkonu neexistovala pohľadávka veriteľa úpadcu, ktorá by mohla byť ukrátená. Podmienka ukrátenia prihlásenej pohľadávky podľa § 57 ods. 4 ZKR a § 60 ZKR je hmotnoprávnou podmienkou odporovateľnosti. Ak pohľadávka nikdy nevznikla, nemohla byť ani ukrátená.

52. Dovolací súd uzavrel, že ani v tejto časti dovolanie nespĺňa kritériá prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo väzbe na § 432 ods. 1 a 2 CSP. V konečnom dôsledku bolo pre odmietnutie dovolania žalobcu podstatné to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia dovolateľom naformulovanej otázky, ale záviselo od posúdenia, či dovolateľ z hľadiska unesenia dôkazného bremena v danom incidenčnom konaní preukázal splnenie podmienok pre úspešné odporovanie právnym úkonom. Dovolací súd v rámci danom dôvodmi podaného dovolania nemal priestor pre (opätovné) vecno-právne posúdenie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, a to podľa predstáv dovolateľa, ktorý podané dovolanie ani neodôvodnil prípustnými dovolacími dôvodmi.

53. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že nedošlo k naplneniu podmienok pre konštatovanie prípustnosti dovolania vyvodzovaného z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Preto najvyšší súd dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

54. Keďže dovolací súd dovolanie pre jeho neprípustnosť odmietol, nepodrobil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spore dovolaciemu prieskumu z vecno-právneho hľadiska.

55. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v prípade odmietnutia dovolania nemusí neodôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovaných rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

56. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.